

DOLENJSKI TIT

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LIUDSTVA OKRAJA NOVEM MESTO

STUDIJSKA KNJIGA
NA JARCA
3 MESTO

ESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROCNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu stev. 606-70/3-24

Stev. 20 (530)

Leto XI.

NOVO MESTO, 19. MAJA 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predel Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Razstava delovnih mest

je vzbudila splošno zanimanje in vsestranske pohvate — V prvih treh dneh že več kot 7500 obiskovalcev iz vseh krajov republike — Posebna priznanja pedagogov in poklicnih svetovalcev — SARAJEVO: »Razstavo bi radi kupili z vsem, kar prikujuje...« — BEOGRAD: »Žal nam je, da smo zemljepisno tako oddaljeni, sicer bi pripeljali na razstavo vse naše prosvetne delavce...«

Razstave take vrste, ki smo jo organizirali in jo odpriamo danes v Novem mestu, so nam na splošno manj poznane, ker jih doslej nismo prijevali, šele po letu 1954 pa smo začeli s takim ponazorovanjem raznih poklicov in dela. Z razstavo USMERJANJE V POKLICE hočemo pokazati prebivalstvu Dolenjske, kako napredujemo v vsestršnem gospodarstvu, kakšno proizvodnjo nam dajejo posamezni poklici in obrati industrije, koliko in kakšne delovne sile potrebujemo pri posameznih vrstah proizvodnje. Prikazati želimo, kam naj se usmeri mladinec ali mladinka, ki se želi specjalizirati, ki želi aktivno sodelovati pri dviganju življenjske ravni delovnega človeka, ki želi skratka s pomočjo sodebne in znanosti čimveč prispevat za dvig našega gospodarstva.

S temi uvodnimi besedami je predsednik okrajnega odbora SZDL nov. viktor Zupančič v nedeljo zjutraj pred množico gostov, domaćinom in predstnikov oblasti ter organizacij začel svečani nagovor pred novomeško Vajensko šolo, ki se je spremenila v veliko, sodobno razstavišče poklicov. V želji, da bi tudi nas okraj sledil naglemu razvoju sodobne tehnike, da bi si v vzgoji mladih kadrov pomagali predvsem z lastnimi močmi in tako zagotovili neoviran nadaljnji, vedno hitrejši razvoj gospodarstva v okraju, si je OLO postavil težko nalog: pripraviti razstavo poklicov. Težko zato, ker ne terja same velikih materialnih izdatkov in truda temveč tudi zategadelj, ker naj bi učinkovito prispeval k reševanju specifičnih vprašanj, ki tarejo mlada podjetja, kmetijstvo in druge panoge gospodarstva v okraju. Kaže, da so organizatorji — OLO, vodstva številnih podjetij in Sekretariat za delo pri IS LRS — nalog dobro rešili. Vedina vseh doseženih ocen o veliki, koristni in potrebnih razstavah je namreč tak, da smo lahko vsi veseli lepega napredka in dobro uredničene zamisli o nazornih manifestacijah delovnih mest, ki čakajo mlade ljudi v našem okraju.

MRAVLJIŠČE, NE PA VAJENSKA ŠOLA!

Neverjeten živ-žav vladat te dni okrog nove vajenske šole. Dolge kaže mladih in starih obiskovalcev se vijejo skozi hodnike in razstavne šolske prostore. Ze kar prvi dan si je ogledalo razstavo nad 3200 ljudi, v nedelje 29.5. (od tega 1485 šolarjev in dijakov),

v torek je prišlo samo iz Krašnja 1100 otrok in spet nad 100 šolarjev iz šol našega okraja. V pondeljek smo na razstavi opazili izredno veliko kmetov in kmetic. V prenakanem razstavnem prostoru so se ustavljalni in pritrjevali:

»Da, da, vse mora biti, za vsake reč — svoj mojster!«

Zanimive fotografije (vedno na delo novomeške Fototehniko) prikazujejo skoraj 700 najrazličnejših poklicov, izdelki posameznih strok, obrti in dejavnosti pa v mali meri olajšujejo obiskovalcem, da dobre pravilne predstave o posameznih poklicih.

»Rada bi bila medicinska sestra,« je zaupala sošolki učenka iz Sevnice, ko sta se v drugem nastropju ustavili pred vrsto zanimivih fotografij, zdravniških priporočkov in podatkov, koliko tega kadrova bomo v okraju potrebovali v

prihodnjih letih. Ze sta se zapoltili z dežurno sestro v kraški razgovor. Koliko takih želja je bilo izrečenih, koliko spodbud je rodile navdušenje ogledovanje razstavnih predmetov!

»Fantje, poglejte, promet!« Skupina mladih obiskovalcev nekej s podeželja kar ni mogla iz sobe: kjer so se seznamili s poklici ſomerjev, avtomehanikov, železničarjev, vezistov in varnostne službe na cestah.

VITIS GOSTOV SO POLNI POHVAT

Druge spet so pritegnili najrazličnejši poklici, razvrščeni v vseh sobah in hodnikih. Naj ne bo preveč, če zapiske še izjavijo enega izmed gostov-pedagogov, ki so si pred začetkom II. skupščine Združenja za poklicno usmerjanje ogledali razstavo:

»Pa to je bolje, kao zagrebški velesajam! Tu imas šta da vidiš, to bi trebalo da vidiš sva naša omladina!«

Podobnih navdušenih izjav na razstavi ne manjka. — Dr. Vinska iz centralne poklicne posvetovalnice v Zagrebu:

»Sklenila sem, da moramo nekaj podobnega organizirati tudi mi v Zagrebu!« (Nadaljevanje na 3. strani)

Pionirska slavje v Kanižarici

Pod pokroviteljstvom ing. Branka Peternella, direktorja rudnika Kanižarica bo domače DPD SLOBODA 22. maja 1960 ob 10. uri predstavo v Kanižarici poenirsko slavje.

Po svečanem nagovoru bodo sprejeti v pionirske organizacije in članstvo DPD Sloboda nad so kanižarskih otrok. Po sprejetju pionirjev bo slovensko razvijanje pionirskega praporja. Slavnostnemu delu bo sledil še kulturni program, katerega bodo izvajali pioniri Kanižarskih pionirskih sekcij, domačinski župni Slovenskega doma TRIGLAV in Karlovca, tamboarsi Prosvetnega društva Adleščki ter pionirski pionirski zbor osmiesnikov iz Črnomelja.

Na slavje se kanižarski pionirji ze dalj časa vestevo pripravljajo, saj bo njihova predstava hkrati orednjava kulturna manifestacija pionirjev občine Črnomelj v počastitev dnevnega mladosti. Na kanižarsko pionirske slavje so povabljeni še najboljši učenci in učence iz bližnjih osnovnih šol.

Svoji kulturni program bodo ponujili ponavilje že isto nedeljo ob 15. uri v Črnomajskem prosvetnem domu.

Prireditve je toliko pomembnejša, ker je edinstven primer, da bodo slovensko vključili v vrste mladih kulturnih aktivitetov tudi naše najmlajše — pionirje. Razvedljivo je posebej, da pripravljajo po zgledu kanižarskih Slobodov tudi ostala prosvetna društva občine Črnomelj slovensko vključevati pionirjev in članstvo prosvetnih društev.

Ustanovni občni zbor novomeške stanovanjske zadruge

V četrtek 26. maja bo ob 19.30 v dvorani Okrajskega zavoda za socialno zavarovanje ustanovni občni zbor stanovanjske zadruge. Iniciativni odbor vabi k udeležbi člane in druge intereseante.

Dan mladosti

letos predvsem v množičnih prireditvah po občinah

Okrajni komite Judske mladine Novo mesto je bil miseljena, da naj bodo proslave dneva mladosti bolj množične, obširnejše, zato tudi ni predvidel okrajnih prireditv. Parade, srečanja, festivali in športna tekmovanja bodo po vseh občinskih centrih, v kolektivih in drugod. Le tako bodo tekmovanja in proslava zajele vso mladino. Letos je prvič predviden v športnih tekmovanjih tudi Judske mnogoboj (skok v daljino, met krogle, vletevanje vrvi in tek na 100 m). Vendar bo tudi nekaj prireditvev in sprejemov v Novem mestu, ki ne bodo samo občinske značajke.

17., 18. in 19. maja so skupine mladine, ki služi vojaški rok, obiskale naša podjetja, naše delovne kolektive in si ogledale njihovo delo in delo njihovih mladinskih organizacij.

Danes bo po poletih desetih do poledne na Glavnem trgu v Novem mestu sprejem štafete. Sledila bo prireditve, na kateri bo nastopil pevski zbor gimnazije in godba JLA. Popoldne ob poletih bo v domu JLA brezplačno predvajanje dokumentarnih

filmov za mladino, zvezcer pa mladinskih ples.

23. maja bo v Sevnici parada mladosti in festival mladinskih pevskih zborov.

23. in 24. maja bo v Videm-Kriškem kmečki praznik, združen z manifestacijami mladine.

25. maja bodo v Novem mestu razna športna in druga tekmovanja. Mladina JLA bo predstavljala šolski in delavski mladini v Bršlju. Tega dne bo tudi sahovsko tekmovanje mladinskih aktivov za prehodni pokal okrajnega komitea LM.

Predvolilna zborovanja so

Naš šopek

za letošnji rojstni dan dragega tovariša TITA smo nabrali po vseh livadah med Kolpo in Savo; vmes je evteje z Lisce in Bohorja, vanj je vpleteno zelenje bizaranskih goric in pozdrav z mokriških travnikov, vmes so rdeče rože z Krškega polja, iz Bele krajine in z Gorjancev; z hršljanim z Rogata in z Frate smo ga prevezali in pretkali s svežim zelenjem, nabranim vzdolž tih Krke, Skromno cvetko ob spomeniku prvih ustreljenih Skojevcov v Rorah nad Krškim smo utrgali in jo v sredo med rože, natrgrane na zelenih pasovih ob novih velikanilih: Novoteksu, Beltu, IMV, gigantu celulozarjev in papirnicarjev na Vidnu, Novolesu in vzdol lepe črno-bele magistrale, ki spaja jug s severom in zahodom domovine. Povsod, kamor smo se sklonili po droban, živopisan cvet, je krog na brnelo kliječe življenje v tisočerih odčinkih, vendar povsod ubran v eno samo veličastno pesem:

Lepo in prijetno je živeti v svobodni domovini, deželi družbenega samoupravljanja, razvite socialistične demokracije, zibelki delavskih svetov, domovine, neustrašnih partizanov in junasih revolucionarjev! Lepo in prijetno je ustvarjati, graditi in kovati s tovarisem TITOM nov svet sreče in napredka, boljšega in srečnejšega življenja državljanov naše socialistične dežele.

Vsi delovni ljudje novomeškega okraja, mladina in njegovi pionirji pošljemo dragemu tovarišu TITU najprisrješje tople čestitke za njegov letošnji rojstni dan z željo, da bi bil še dolga, dolga leta zdrav, srečen in zadovoljen v naši ljubljeni domovini! Ob letošnjem Dnevu mladosti, ob petnajstletni osvoboditve in desetletni ustanovitve prvih delavskih svetov pa se mu še prav posreči zahvaljujemo za vse, kar je dal s svojim bogatim življenjem in s plodovitim ustvarjalnim delom našim narodom in naši svetli bodočnosti!

Volitve delavskih svetov

Volitve novih delavskih svetov so vsi kolektivi v okraju razpisali. Novi organi delavskega upravljanja bodo posredovati izvoljeni do konca tega meseca. Do zdaj so v občini Brežice izvolili 5, v občini Črnemelj 4, v občini Senovo 5, v občini Videm-Kriško 3, v občini Sevnica 1, v občini Trebnje 1, v občini Novo mesto pa 17 delavskih svetov.

Predvolilna zborovanja so

bila povsod dobra, bilo pa je tudi nekaj primerov, da so na njeni samo potrdili novo kanclidatno listo, stari delavski svet pa ni o svojem delu nit poročal. Najboljša predvolilna zborovanja so bila v Tovarni celuloze in papirji Videm-Kriško in pri KGP Novo mesto.

Nekoliko pozneje bodo veči kolektivi, kakor KGP Novo mesto, Novoles, Novoteks, Tovarna celuloze in papirja ter Kopitarstva Sevnica, volili tudi obratne delavskie svete. Ti kolektivi morajo prav pripraviti poslovne obratne delavskie svete. To zdaj ga je pripravilo le KGP Novo mesto.

V soboto:
III. mednarodni lesni sejem v Ljubljani

21. maja bodo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli III. mednarodni lesni sejem. Ta velika prireditve lesno-predelovalne industrije bo do 29. maja seznanjala obiskovalce z vsem, kar sodi v to stroko. Sejem je največja prireditve te vrste v južni Evropi in prav gotovo zasluži, da si ogledamo številne novosti predelovanja lesa in napredek naše industrije. Sodelovalo bo 181 podjetje, od teh 35 razstavljevci iz tujih držav.

Obiščite RAZSTAVO POKLICEV v Novem mestu, med približno 700 poklici bo primerna življenjska zaposlitev tudi za mladega človeka, ki mu želite na poti v srečno bodočnost prav gotovo vse najboljše! Ne pozabite: prezanimiva razstava bo odprta samo še danes, jutri, v soboto in v nedeljo!

VREME

za čas od 19. do 29. maja.

Nestalno vreme s pogostimi padavinami in zlasti pozneje tudi hladno vreme.

Raziskavne ne bodo trajale več kot dva dni. Dr. V. M.

Ob 21. maju — DNEVU LETALSTVA — pozdravljamo vse naše hrabre čuvanje sinjega, svobodnega neba! Cestitamo jim k letosnjim praznikom: k 50-letnici, odkar je poletel prvi Jugoslovjan, in k 18-letnici obstoja Jugoslovenskega vojnega letalstva. Naši letali bodo obe občiniti počastili letos z vrsto prireditv v različnih manifestacijah

Z razstave delovnih mest

(Nadaljevanje s 1. strani)

Franc Kovač, psiholog iz Kranja: »To je edinstveno v Jugoslaviji! Gledal sem televizijski prenos razstave o poklicih z Dunaja, pa se z vašo razstavo sploh ne da primerjati! Cestitam!«

Knjiga vtičen je polna takih podobnih izjav. Reka mladih ljudi pa se ves dan počasi premika iz sobe v sobo, iz nadstropja v nadstropje. Tu ne manjka paše za oči. Zdaj se bo laže odločiti za bodoči poklic.

KAM, DA BOM SREČEN V POKLICU IN ŽIVLJENJU?

Nad 4900 mladih ljudi se je vključilo iz vasi v industrijsko dejavnost v okraju v letih 1956–1960. Vsako leto pride iz osnovnih šol v okraju približno 2800 fantov in dekle. Kam se usmerja njihova pot? Kje si bodo rezali kruh v življenju?

Lep odgovor na to nam daje učinkovito priravljena razstava. Na hodnikih vzdolž delavnice na spodnjem delu stavbe seznanijo s svojo dejavnostjo rudarji, elektrotehničniki, elektromonteri, elektroinženirji, strojni inženirji, inkasanti in proizvajalci elektrike. V prvi sobi (se pravi zadnji na koncu hodnika – tako teče reka obiskovalcev) kaže bogastvo poklicev gradbeništva in z njim tesno povezana različna obrtna dejavnost. Tu srečamo parketarje, stavnike mizarje, kamnoseke, pleskarje, črkoškarje, klučavnitarje, železotragarje.

Novo skladišče v Brežicah

Ta mesec sta se združili KPPZ in KZ Brežice v KZ Brežice. Nekaj dni pred združitvijo je KPPZ odprla nova skladisca, v katerih je prostora za 150 vagonov blaga in so stale 24 milijonov dinarjev. V gradnjo je bilo vloženih tudi okoli 5000 prostovoljnih delovnih ur. Skladisca, ki so pri želesniški postaji, so bila gotova po šestih mesecih gradnje, namenjena pa so umeđim gnojilom in odkupljenim kmetijskim pridelkom.

NOTRANJE POLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Tako velikega zanimanja za probleme razdeljevanja osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah na nedavnenem zasedanju Ljudske skupščine LR Slovenije nismo niti pričakovali. V dvodnevni razpravi o osnutku resolucije je sodelovalo 25 ljudskih poslancev, med njimi tudi dr. Joža Vičen in Stane Kavčič. Uvod v razpravo pa je dal sekretar Sekretariata za delo Miran Košmelj.

V zaključni resoluciji je med drugim rečeno, da sistem delitve dohodka, ki se je izobiloval v procesu razvoja socialističnih družbenih razmerij, omogoča delovnim kolektivom samostojnejše razpolaganje z značajnim delom narodnega dohodka. Večja samostojnost delovnih kolektivov in večja sredstva, s katerimi razpolagajo, so omogočili tudi uvažanje spodbudnješih oblik nagravjanja. Uvajanje takih spodbudnješih sistemov delitve osebnega dohodka pa posebuje hkrati nadaljnji razvoj socialističnih družbenih razmerij in hitrejši gospodarski napredok.

Več uspehov hkrati

V procesu uvajanja takih sistemov delitve osebnega dohodka je bil dosežen velik napredok zlasti v letu 1959. Močna politična dejavnost in deloma spremenjen ter dopolnjeni gospodarski predpisi so spodbudili vse več delovnih kolektivov k temu, da so začeli izdelovati in uvajati lastne sisteme za razdeljevanje osebnih dohodkov po delu.

Ta prizadevanja so prinesla vidne uspehe, predvsem na naslednje:

S političnega vidika je najpomembnejše, da prehajajo v gospodarskih organizacijah, ki so začele uvajati razdeljevanje osebnih dohodkov po delu osebna pobuda, še bolj vejavo in še bolj neposredno spodbuja proizvajalce za boljše gospodarjenje. To vpliva tudi na krepitev samoupravnih organov v kolektivu, ki morajo vse češče razpravljati o gospodarskih problemih kolektiva.

Predhodni podatki zaključnih računov gospodarskih organizacij za lansko leto kažejo, da se je celotni dohodek na enega zaposlenega povečal v primerjavi z letom 1958 za 14,7 odstotka, dohodek za 18,4, čisti dohodek za 25,9, osebni dohodek za 22,8, skladi podjetij, če všejejo tudi nerazporejena sredstva, pa celo za 38,4 odstotka. Še bolj viden bo napredok, če zapisemo, da se se te posebno hitro povečali dohodki na zaposlenega. V industriji in rudarstvu se je povečal obseg proizvodnje za 11,4 odstotka, zaposlenost za 3,7, produktivnost dela pa za 7,4 odstotka. V letosnjem letu pa se je obseg proizvodnje povečal že v prvih treh mesecih za 15 odstotkov. Število zaposlenih za 4,8, produktivnost dela pa kar za 10 odstotkov. Tak gospodarski napredok pove, da so delavski svetovi ponovno dokazali svojo zrelost in potrdili pravilno usmerjenost tržbeno-gospodarskega sistema.

Za vse sisteme razdeljevanja sredstev za osebne dohodke, ki se jih uveljavljati v delovnih kolektivih, bi lahko izbrali nekateri skupna navodila in skupne osnove. Najvažnejša so naslednja:

Namesto tarifnih postavk po kategorijah so začeli kolikor uvažati obračunske tarife za posamezna dela in opravila.

Osebne dohodke so začeli meriti tako s količino izdelkov, del in opravil, kot tudi z njihovo kakovostjo in z višino stroškov, ki nastajajo v procesu proizvodnje. V ta namen so začeli uvažati v večjem obsegu fizična in ekonomika merila o uporabi materiala, orodja, pomožnih sredstev, goriva, energije in podobno. Na ta način so zanimalje delavcev spodbujali tudi na splošen gospodarski uspeh, ne pa le na količino.

In končno, z novim sistemom razdeljevanja sredstev za osebne dohodek je postal skupna težnja, da bi bili le-ti čim bolj neposredno odvisni od poslovnega uspeha, ki ga doseže zaključena poslovna enota oziroma gospodarska organizacija kočelata.

Tako nagravjanje pa spremišljajo tudi težnje proizvajalcev, ki se žele strokovno izobraževati za delovna mesta zato, ker tako lahko dosegajo tudi večje proizvodne uspehe. Zato so nekateri delovni kolektivi že začeli uvažati oblike in osnove za strokovno izobraževanje, kakršno terja sodobna delitev dela. Mimo tega je razprava opozorila tudi na nekatere slabosti v nagravjanju, s katerimi smo bralce svoj čas seznanjali.

z

razne instalaterje, radiomehaničnike, kleparje in druge. Zrazenih njih so pečarji, steklarji, sodarji, mizarji, mesarji, lončarji, peki in drugi. V tretji so brivci, frizerji, krojači in šivilje, krznarji, klubučarji, cvetličarji, vrbopletli, domača obrt in še kak. Marsikdo bi rad postal knjigovec, tiskar; kam z invalidi? Odgovori so tu.

V pritličju nas lepo in domesnilo aranžirani prostor v veži seznam v glavnimi problemi našega okraja. Vzpon v letih 1956–1960–1965 prepričljivo govoril o »lakatci po novih kadrilih, o potrebnem načrtinem vzgajanju novih strokovnjakov, delavcev in tehnikov. Na hodniku spoznamo rajonizacijo kmetijstva, zanimive statistike po panogah, kmetijske stroje, razvoj posameznih panog kmetijstva, delo Zivinorejsko – veterinarskega zavoda, razvoj sadjarstva, kmetijskih šol, vodnega gospodarstva in pod. Sledi živilska industrija. V 2. sobi nas teksilna industrija popelje v dolgo vrsto možnosti, ki jih nudi mlademu človeku. Povsod zdeleži tudi.

• KAJ VSE ŽE IMAMO, KAJ VSE SMO ZGRADILI IN USTVARILI V TEH KRATIH 15 POVOJNIH LETIH, • KAKO SRECEN JE ROD, • KI SE MU ODPIRA TAKA BERA POKLICEV IN • MOZNOSTI ZA POSTENO, • SRECNO ŽIVLJENJE!

Naj povemo to še z besedami tovariša Bogdana Osolm-

ka, sekretarja za informacije Zveznega izvršnega sveta, ki je v knjigo vtičen zapisal tole:

Razstava je zgoroven do kaz napredka v delu, ki naj olajša poklicno usmeritev naši mladini. Obenem pa zelo prepričljivo govoril o tem, kako so se ogromno povečale možnosti, ki se danes odpirajo mlademu človeku ob vstopu v poklicno življenje! To je še en dokaz napredka naše Dolenjske v socialistični Jugoslaviji. Cestitam organizatorjem!

Veliko bo zamudil, kdor si razstave v Novem mestu ne bo ogledal. Posebno uslužbo pa bodo storili mladini vsi starši, vzgojitelji, vodstva kmetijskih zadrug in gospodarskih organizacij, ki bodo omogočili djakom, šolarjem in dorasčnjakom, poklicni iščočim fantom in dekletem, da se seznanijo z bogastvom zdaj razstavljenih delovnih mest!

O čem so razpravljali brežiški kolektivi

Pred kakimi štirinajstimi dnevi so bili v brežiški občini zaključeni sestanki sindikalnih podružnic, na katerih so delavci predlagali tudi kandidate za nove delavške sestanke. Na splošno se da ugotoviti, da je za delavsko samoupravljanje največje zanimanje v podjetjih, kjer imajo že uvedeno nazajevanje po učinku.

V trgovskem podjetju Krka so člani kolektiva razpravljali o delu delavškega sveta. Ostro so kritizirali, zakaj nima njihovo podjetje vpeljana za razgradjanje po učinku in zahtevali, da se v najkrajšem času – že prihodnji mesec, uvede. Podrobno so obdelali tudi delo vsake njihove poslovalnice, žal pa niso razpravljali nič o približno dveh milijonih dvomilijih terjatev, ki sta najbrž za podjetje izgubljena.

V Tovarni pohištva je dobil vsak delavec nekaj dni pred sestankom poročilo, ki ga je pripravil za sindikalni sestanek delavške sestanke. Tako so se delavci lahko že prej pripravili za razpravo. V Komunalni so razpravljali predvsem o socialnem zavarovanju. Podjetje ima namev v brežiški občini, zato je zahtevalo, da se mora plačevati dodatno stopnjo. V občini Brežice so razpisane volitve v vseh podjetjih, ki zaposljujejo nad 30 ljudi, razen železničarjev, ki so v reorganizaciji. Z volitvami so začeli že 7. maja, v vsej občini pa bodo zaključene predvidoma do 28. maja.

Sevnški čebelarji za napredek

V nedeljo, 24. aprila, je imela čebelarska družina v Sevnici občini zbor, združen s strokovnim predavanjem, ki se ga je udeležilo okoli 30 čebelarjev iz Sevnice in okolice. Profesor Senegačnik je na željo domačih čebelarjev govoril o nesmetnem zdravljaju, ker je ta zdravstvena bolezna izbruhnila letos tudi v sevnškem okolju in povzročila ogromno škodo.

Zborna se udeležila tudi vsojenci dvoletne kmetijske šole, izmed katerih – tako pričakujejo – bodo mnogi tudi dobro čebelarji.

Zatem se je razvila plodna razprava, nato pa so se čebelarji, obogateni z novim znanjem, razšli.

—rm—

DOLENJSKI LIST!

V vsako 'išo
Spod. Posavja, Dolenjske
in Boleskrajine:
DOLENJSKI LIST!

Trgovsko podjetje PETROL – Ljubljana skladišče BREŽICE

o b v e š a
potrošnike, da bo 22. maja 1960 pričel poslovanje

NOV BENCINSKI SERVIS V BREŽICAH (zraven stadiona)

Odprt bo vsak dan neprekinjeno od 6. do 20. ure.
Cenjenim strankam se priporoča

PETROL, Ljubljana
skladišče BREŽICE

IZ DELA ORGANIZACIJ SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Študij kongresnega gradiva naj bo podlaga za konkrentno delo

Generalni sekretar SZDL Južne Slovenije tovarš Aleksandar Ranković je pred kratkim odgovoril urednikom BORBE v Beogradu na več vprašanj o neposrednih nalogah v izpolnjevanju sklepov V. kongresa Socialistične zveze. Objavljamo odjom iz odgovorov tov. Rankovića, medtem ko bomo o sklepih današnje razširjene seje okrajnega odbora SZDL poročali obširneje v prihodnjih številkih.

Tovarš Ranković je v svojih odgovorih uredništvu BORBE med drugim dejal:

— Kar zadeva vaše vprašanje o neposrednih in najbližjih nalogah po V. kongresu, mislim, da je najvažnejše, da se milijoni članov Socialistične zveze in vsi delovni ljudje čimprej seznamijo s skleni kongresa, z referatom tovarša Tita in drugim kongresnim gradivom. Pri tem ne mislim na znani način »proučevanja«, ker so se vsi člani seznamili z glavnim gradivom kongresa prek tiskov, radija in televizije. Potrebno je, da članstvo in vodstvo doumelo bistvo kongresnih sklepov, da bi jih lahko čimpravilne uporabili v praksi.

Zato bi rad posebej poudaril, da je zelo važno, kako bomo nadalje pojasnjevali gradivo in sklepe kongresa, zlasti pa, kako bomo uveljavili spremembe v statutu.

To je postopek, ki je v sklepovih kongresnih sklepov, ki jih je sprejel V. kongres, že postopek.

Danes dopoldne se bo ob 9. uri začeli v sejni dvorani OLO razširjeni sestanki predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze, katere se bodo udeležili tudi predsedniki občinskih odborov SZDL. Dnevnki red obsega dve točki:

1. Izvajanje sklepov V. kongresa SZDL Jugoslavije.

2. Pregled izvajanja sklepov IV. plenuma Okrajnega odbora SZDL Novo mesto.

Predsedniki občinskih odborov SZDL bodo na seji poročali, kako ureščujejo podjetja letoski družbeni plan.

naše socialistične družbe. Zato je treba prilagajanje organizacij statutu razumeti predvsem kot politični problem. To pomeni, da je treba proučiti sklepe, njihov politični smisel, in na tej podlagi tudi novi statut: treba je prediskutirati probleme v zvezi s tem in določiti bodoče naloge, na podlagi vsega tega pa prediskutirati organizacijske spremembe in postopno prilagajanje organizaciji novemu statutu.

Zelo važno je, da člani Socialistične zveze in državljanji nasploh spoznajo bistvo in družbeno-politični smisel teh sprememb, bistvo vloga Socialistične zveze, odnos organizacije do članstva in odnos članov do organizacije. Vsakemu državljanu, ki hoče izraziti svoje nazore, mnenja, predloga, dajati pobude, konstruktivno kritizirati pomanjkljivosti in nepravilnosti, razpravljati o vseh vprašanjih našega družbenega razvoja, naj bo organizacija Socialistične zveze najprikladnejša demokratična oblika, ki mu bo omogočila takšno dejavnost. Organizacijske oblike torej služijo temu cilju, državljanom, njihovim potrebam in konstitutu.

Uveljavljana reorganizacija in uporabe statuta se je treba lotiti tako, pri tem pa seogniti slaherni kompaniji in prenagljeno. Vsako prehitro organiziranje, sprememjanje

osebnih organizacij n. pr. v krajnje ali predsedstev odborov Socialistične zveze v izvršne odbore brez priprav, o katerih smo govorili, bi bilo formalistično. Izpolnjevanje te pomembne naloge. Skratka, organizacijska urejanja, izpolnjevanja statuta se je treba lotiti sistematično. Najprej je treba temeljito pojasnititi družbeno-politični smisel teh sprememb, tako da bo vsem članom Socialistične zveze, vsem državljanom povsem jasno, za kaj gre. Vse organizacije in vodstva Socialistične zveze čaka torej zelo odgovorno in obsežno delo in za to so potrebljani tudi predstavniki, ki morajo lotiti tega dela predvsem najspodbujnejši aktivisti.

Predavanje o V. kongresu v Brežicah

Socialistična zveza delovnega ljubštva Brežice je pretekli petek povabilo medse organizacijskega sekretarja SZDL Slovenije, JUDskega poslance in brežiškega delegata na V. kongresu SZDL tov. Franca Kimočiga.

PRED VII. ZLETOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVEM MESTU

OGULINSKE RAZGLEDNICE

Ogulin je najmanjši okraj v Jugoslaviji. Meri okoli 180.000 ha in ima 62.000 prebivalcev. Lani planirani brutoprodukt 8 milijard 365 milijonov dinarjev je bil dosežen v višini 9 milijard 380 milijonov. Narodni dohodek: plan 2 milijarde 337 milijonov dinarjev, dosežen: 4 milijarde 498 milijonov dinarjev. V investicije so lani vložili 700 milijonov dinarjev, letos pa je predvidenih 1 milijarda 350 milijonov dinarjev. Cene so lani porasle za 3%, produktivnost pa za 7% z ozirom na leto 1958. Največji lanski uspeh: izgradnja hidrocentralne Gojak.

Sovjetska republika Drežnica

Leta 1941 so zasedli Drežnico, ki je tudi danes središče ene izmed ogulinskih občin, Italijani. Drežnici, vajeni svobode, se z okupacijo niso spriznjali. Kmalu po zasedbi so se okupatorjem uprli, Italijansko posadko so pregnali, izobesili rdečo zastavo in oklicali pravo sovjetsko republiko.

Kasneje so se Italijani spet zbrali in z ogromno premočjo

navalili na Drežnico. Spet je padla v roke sovjetti. Toda ne za dolgo. Partizani so jo spet osvobodili. Tu je bil potem dalj časa glavni štab Primorsko goranskih partizan-

Ves okraj OGULIN je dal okoli 25.000 partizanov. Padlih borcev v NOB in žrtev fašističnega terora so našeli nad 5000. Koliko pa je padlo vseh, ne vedo in ne bodo verjetno nikoli vedeti. Kakor po sosednjih okrajih, tako je tudi v ogulinskem precej hiš in celo vasi, v katere se ni po vojni nihče vrnil. Tudi pri nas je bilo med vojno hudo, ampak tako zelo vendarje ne. Okrajni ljudski odbor in občinski ljudski odbori imajo že v letosnjem družbenem planu, ko je vendar že 15 let po vojni, približno takle odstavek:

— Razen tega bo ljudski odbor priskrbel potrebna finančna sredstva kot pomoč za gradnjo stanovanj vojnim invalidom, kakor tudi kot pomoč družinam, ki so za časa vojne ostale brez hiš, a do danes še niso imeli možnosti, da bi jih popravile...

skih enot, pa tudi Glavni štab Hrvatske. V vasi Tomiči pri Drežnici je začel izhajati leta 1942 partizanski časopis Vjestnik. Najvažnejše borce ogulinskih partizanov so bile razen v Stalaku, Garniru, Vrbovskem, Plaškem (tu je bilo 1. oktobra 1943 tudi zasedanje ZAVNOH), Ličkih Jesenicah, Tržiču, Ogulinu, Brinju. Vodoteču in drugod tudi v Drežnici.

Drežnica je štela pred vojno 7500 prebivalcev, danes jih ima le še 2500. Res je, da se jih je precej izselilo v razne industrijske kraje že zdaj po vsej. To obdobje je še posebej značilno po uvajanju in utrjevanju delavskega samoupravljanja.

«Gradili bomo tovarno sulfatne celuloze»

so nam pripovedovali nasmejani obrazci domaćinov, kamor koli smo prišli. To tovarno, ki bo največja v okraju in bo dajala 4,5 milijarde dinarjev brutoprodukta ali skoro eno milijard več kot ga je dala v letu 1959 vsa industrija v okraju. Ta gigant, ki ga bodo začeli v kratkem graditi, bo gotov čez dve leti; postavljen bo v Plaškem, veljal bo pa 9 milijard dinarjev.

Najvažnejša industrija v okraju je tudi sedaj lesna, ki je kljub temu, da je precej zastarela, presegla lanski plan za 7%. Ker so planirali, da bodo tudi letos proizvodnjo precej povečali (7%), bodo morali obnoviti več obratov in tovarn. V načrtu imajo rekonstrukcijo obratov v Josipdolu, Brinju, Ogulinu in Vrbovskem. Konča leta bodo dokončali še tovarno ivernih plošč in ravnih vrat v Špalskih Moravčicah, ki bo dajala skoraj 1 milijard bruto produkta na leto.

Šume gozdovi

Od vsega okrajnega zemljišča je 91.246 ha ali 54% pokritega z gozdovi. Z ozirom na to je grajena tudi vsa indu-

Kaj delajo škoc-janski pionirji

Na predlog tovarista upravitelja smo sklenili, da bomo ustanovili šolsko zadružno. Izvolili smo upravnim odbor s predsednikom in blagajnikom. Predsednik je učenec 8. razreda Franc Krne. Vse delo zadržuje pa še posebej vodi tovarista Blažičeva. Dosej smo že preuredili šolski vrt. Najprej smo zemljo dobro prekopal in pognojili. Nato smo posadili petdeset žalitnih hrusk. Med hruskami smo uredili grede ter posadili zelenjavno. Pred posto smo posadili lepotične grime in cvetnice. Vse to je precej pošpolo okoli naše sole. Z veseljem opazujemo, kako drevesca zelenijo in cveto cvetice. Vsi smo zadovoljni, ker je šolska zadruga tako lepo začela delati.

Sodelujemo tudi v šolskih sekcijah. Ustanovili smo kolesarski krožek. Predavanja, ki jih vodi tovarist upravitelj, obiskuje redno osebrog so učencev in učenjakov. Načrti smo se že vse promete značke in programi. Delati bomo tudi zgodite. Vse, kar bo naredil, bo dobil izkaznico in značko. Se pred izpitom bomo imeli kolesarsko ocenjevalno vožnjo in poživo dirko.

Pridružimo se tudi v šolskih sekcijah. Ustanovili smo kolesarski krožek. Predavanja, ki jih vodi tovarist upravitelj, obiskuje redno osebrog so učencev in učenjakov. Načrti smo se že vse promete značke in programi. Delati bomo tudi zgodite. Vse, kar bo naredil, bo dobil izkaznico in značko. Se pred izpitom bomo imeli kolesarsko ocenjevalno vožnjo in poživo dirko.

Pomanjkanje učnih moči moreno občutljivo tudi na naši šoli. Toda tovaristi učitelji klub temu storijo, kar morajo, da bi učenci predraspolegnili snov reč dobro obvladali. Zato smo za 7. in 8. razred ustvarili matematični krožek, ki ga vodi pozitivno tovaristica Blažičeva. Zaradi zračne mnogo zvestega časa, zadržali čas prihajajoča več dan in eno uro prej v solo. Dobri tovarisici smo za njen trud zahvalili.

Pravljimo se tudi na zlet Bratstva in enotnosti, veselimo se srečanja s pionirji iz sosednjih bestičkih republik. — Za Titov rojstni dan mu bomo tudi mi s šteto poslali tople pozdrave in lekrene čestitke!

Pravljimo se tudi na zlet Bratstva in enotnosti, veselimo se srečanja s pionirji iz sosednjih bestičkih republik. — Za Titov rojstni dan mu bomo tudi mi s šteto poslali tople pozdrave in lekrene čestitke!

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli, da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli, da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

To pismo naš je prav presenetilo. Bili smo zelo veseli,

da so se nam spomnili naš najmlajši. V naši brigadi ne delamo le na cesti, temveč se tudi pridno usposabljamo za traktoriste. Zavedamo se, da nas naše zadruge z Vami. Ko bomo dorasti bomo tudi mi z veseljem gradili kar bo treba, da bo zletanje v naši domovini čim lepše. Za 1. maj Vam želimo mnogo uspehov pri delu na cesti Bratstvu in enotnosti in Vas pozdravljamo. Tudi tovarisice Vam želijo mnogo uspehov in prejetnih ur.

Pionirji V. razreda osnovne šole Adleščiči

Obračun po dobro opravljenem delu

V nedeljo je bila v Novem mestu razširjena seja Predsedstva Zveze delavskih in ljudskih univerz Slovenije, ki so se je razen članov Predsedstva udeležili vsi upravniki okrajnih delavskih univerz. Udeleženci sestanka so si ogledali razstavo, ki je bila odprtia v Vajenski šoli ob skupščini Jugoslovenskega združenja za poklicno usmerjanje. Del te razstave prikazuje tudi organizacijo in dejavnost na področju izobraževanja odraslih v Sloveniji in se posebej v novomeškem okraju.

V tem mesecu zaključujejo delavske univerze bogato in uspešno sezono. Po delu, ki so ga opravili ob lanskem jeseni pa do sedaj, ko se končujejo še zadnji seminarji, tečaji in šole, bodo delavske univerze napravile obračun, pregledale bodo svoje uspehe in kritično ocenile enoletno dejavnost. Da bi bil obračun čim bolj temeljni in uspešen, so se na nedeljnem posvetu člani predsedstva in upravniki okrajnih delavskih univerz pogovorili o

tem, kako naj delavske univerze izdelajo te zaključne analize in poročila. Pri tem ne gre samo za formalno obveznost, ki so jo te ustavne dolžne izpolniti do svojih ustanoviteljev, temveč predvsem za kritično oceno dela, ki naj služi tako delavski univerzi sami kot tudi organizacijam zato, da bodo na osnovi dosedanjega dela in problemov temeljiteje pripravile načrte za novo sezono.

V Sloveniji je zdaj že 73 delavskih univerz

Delavske univerze, ki jih je sedaj v Sloveniji že 73, so letos preživele svoj ognjeni krišt. Večinoma so bile ustanovljene šele lansko jesen, ko se je izobraževalna sezona že začela. Mnoge so prilegle z delom brez temeljitejših priprav, z neurejenimi materialnimi osnovami za delo, brez poklicnih uslužencev in brez izkušenj. Naloge, ki so jih delavske univerze dobivali od političnih in družbenih organizacij in pa želje državljanih po izobraževanju, so že takoj v začetku tako zaposlike te mlade ustanove, da so morale prav krepko poprijeti, če so hotele zadovoljiti vsem raznolikim željam in zahtevam terena. Za-

TOVARNIŠKI TISK

V ponedeljek, 16. maja, je bilo v Ljubljani posvetovanje predstavnikov tovarniškega tiska. Sklical ga je Republiški svet sindikatov Slovenije. Na posvetovanju so kritično ocenili dosedanje vlogo tovarniškega tiska ter ustanovili pri Društvu novinarjev Slovenije zajetno noseljeno sekcijsko. V republiki izhaja 50 tovarniških listov v skupni mesečni nakladi 70.000 izvodov. V našem okraju ima svoja glasila 5 kolektivov: Kremenovo mesto, Tovarna celuloza in papirja Videm-Krško, Rudnik Krmej, Rudnik Kanižarica ter Belt v Črnomlju. V eni prihodnjih številkih bomo o glasilih domačih kolektivov podrobnejše poročali.

Inozemski študenti na naših univerzah

Na jugoslovanskih visokih šolah redno študira v letu 1959-60 313 tujih študentov. Od teh je 133 stipendistov Komisije za kulturne zvezze z inozemstvom, 20 je stipendistov iraške vlade, a 106 jih študira na svoje stroške. Komisija stipendira največ študentov iz mladih ne razvitih azijskih in afriških držav. Na svoje stroške jih študira 29 iz Jordana, 27 z ZAI, 20 iz Italije, 17 iz ZDA itd. Razen tega pa se nahaja pri nas na podiplomskem študiju odnosno na specializaciji 243 inozemcev: iz Anglije 28, Zahodne Nemčije 25, Indije 23, Italije 17 itd. Večina stipendistov na specializaciji priznava doktorske diplome, ki jih bodo brali na jugoslovanskih univerzah ali v svojih deželah.

Z lastno godbo, v enotnih oblekah, nasmejani in veselih obrazov so pozdravljali v soboto dopoldne Novomeščane dijaki obeh četrtih razredov novomeške gimnazije. Se lani bi jim rekli maturanti, cesar pa jim po novih predpisih ne moremo več. Maturi, dosedanje izpitu zrelosti in hkrati važne prelomnice v življenju mladih ljudi, nij več; na njeno mesto so stopili zaključni izpit. Tudi tu želimo našim srednješolcem, ki smo jih leta in leta srečevali na ulicah našega mesta, vse dobro in veliko znanja! Kot kronisti pa naj se zapisiemo, da so sobotni pohod po mestu zaključili s pesmijo »Gaudeamus igitur« pod arkadami Glavnega trga in tudi s tem prav prijetno presenetili številne starše in druge domačine, ki so se zbrali ob vodnjaku ali sledili lepo oblečenim fantom in dekletom čez trg.

Vabimo poverjenike Prešernove družbe...

ki še niso poslali zaključnega poročila o številu članov in naročnikov na doplačilne knjige ter barvne reprodukcije umetniških slik, da to takoj store. Od tega je odvisna dolgotrajno naklade in pravočasen izid zbirki. Z zaključnim poročilom posljuje tudi nerazdeljene srečke, ker bo

žrebanje nepreklicno 3. junija ob 16. uri

v prostorih uprave v Ljubljani. Kdo do žrebanja sreča ne bo vrnih, bomo smatrali, da je pridobil toliko članov, kolikor je prejel sreč.

Zbiranje naročnikov na vse naše izdaje ali pa samo na knjižno zbirko žepnih romanov »Ljudska knjiga« in revijo Obzornik trajata seveda dalje. Novi naročniki lahko še dobe vse letošnje številke revije Obzornik in romane Ljudske knjige.

Tajništvo

NA NEDELJSKIH IZLETIH, NA POČITNICAH IN TABORJENJU NAJ VAS SPREMLJA

tovariš

S SVOJIMI

- FOTOREPORTAJAMI,
- ROMANI, SLIKANICAMI,
- UGANKARSKO PRILOGO
- IN OSTALO ZANIMIVO VSEBINO

EDINO SLOVENSKO ILUSTRIRANO REVJO LAHKO NAROCITE V LJUBLJANI, TITOVA CESTA 5.

● P O H I T I T E !

Glavo imam na rami moškega! Ali mar sanjam? Ne, niti ne sanjam niti ne blaznil. Glava mi je čista, čuti mirni, vse mi je neznansko izmirjeno. Skoraj brezbrinjno sem v njegovi bližini in vendar me ob njem ne zadržuje te ravnodušnost; ko se z raztreseno roko preko slchernega namena polgram z zlato verišico, ki mu vasi na telovniku, čutim posebno varnost in zavetje ob njem; podobna sem mački, ki se je zatekla in so jo prijazno spreheli, igra se in zaspila, kadar ve, da ima streho nad seboj...

Ubogi moj oboževalc... Na kaj neki misli, ko sedi tako negiven ob meni in spoštuje moj molk? Nagrem se nazaj in ga pogledam. Toda prav kmalu povesim oči, njegov izraz me je ospel in zmadel. O, kako mu zavidam moč ljubczni in lepoto, ki jo črpa iz svoje strasti!

Pogled se mu je srečal z mojim, pogumno se je nasmehnil.

»Renée... Kaj pravite, ali me boste nekeg dne vzljubili, vseeno kdaj?«

»Vzljubila? Kako rada bi vas vzljubila, prijatelj! Saj niste videti hudoč človek... Ali ne cutite, kako se navezujem na vas?«

»Kako se navezujete name?...«

Prav tega se bojim, Renée! Od prizrenosti ne vodi nobena pot do ljubzeni...«

Popolnoma prav ima, zato mu ne skušam ugovarjati.

»Ne vem... Morda pa vendar... Potpipte... človek nikoli ne ve... Počakajte, da se vrnem z gostovanja... Sicer pa poznam tudi prijateljstvo, silno, prisrčno prijateljstvo...«

On pa zmaja z glavo... Kaj mu bo moje prijateljstvo! Jaz pa bi bila tako zadovoljna, če bi imela prija-

telja, ki bi bil mlajši od Hamonda in manj izdelan od njega...«

»Da se vrnete z gostovanja... O, Renée, kako morete sploh pomisliti na gostovanje in se oddaljiti od mena, če iskreno upate, da me boste nekeg dne vzljubili? ... Cez dva meseca mi bo prav ista Renée prav tako hladno kakor zdaj izročila svoje roke, njene oči se prav tako kadar zdaj ne bodo odprele mojemu pogledu, usta se mi bodo morda ponudila, prepustila pa se mi ne bodo...«

»Tega nisem kriva jaz... Sicer

niti, kajti uštice, ki me poljubljajo

mehko, sveže, brez strasti, so podobne včerašnjim, in njihova nemoc me draži...«

Tedaj pa se poljub, ne prepoznam ga več, razvija se, postaja zahteven, razneži se, potem pa se znova začne, vedno bolj spreminjač in poskočen, potem pa se hipoma ustavi, kakor da hoče potaknati na odgovor, toda odgovora ni...«

Neopazno premaknem z glavo,

njegovi brki, dščiči po vaniliji in

sladkem tobaku, so se rahlo dotak-

Colette:

POTEPIINKA

pa, tu so moja usta... Nate jih!

Glavo sem mu položila na ramo in zaprla oči, bolj vdala kakor radovalna. Cez hip jih znova odprem, začudenam sem, kajti ni planil hlastno, kakor jo je storil včeraj...«

Samo malce se je okreplil proti meni in me nečno objel z desnicou. Potem pa je v levici zdržal moji roki in se nagnil nadme. In tedaj začutim, kako se mi njegovo resno in tuje moško obličje, ki ga tako malo poznam, začne počasi bližati...«

Med najnima obrazoma skoraj ni več prostora in zraka. Začenjam dihati naglo in sunkovito, kakor da se utapljam in se hočem s poslednjimi naporji rešiti. Cvrsto drži moji dlani in trdno me oklepca okoli pasu. Zaman se izvijem z glavo vznak, kajti tisti hip se Maximova usta dotakne mojih...

Nisem zaprla svojih oči. Namrščim obrvi, da bi zapretilo zemicam, ki hočejo ogroziti moje in jih ukle-

niti,

nič

Ob prazniku Topliške doline

24. maja vsako leto praznujejo Dolenjske Toplice svoj praznik. Letos bodo prvih praznovali skupno z Uršnimi seli, se pravi vsa Topliška dolina. Na dan leta 1942 so bile Toplice prvič osvobojene. Zaradi vedno pogostejejših napadov in saboračnih akcij so se Italijani umaknili v Novo mesto. Tega dne in kasneje so začeli ljudje tudi vedno bolj množično odhajati v partizane.

DOLENJSKE TOPLICE DANES

• V Toplice prihaja vsako leto več izletnikov iz raznih krajev Slovenije in Hrvatske, predvsem iz Zagreba. Za vse je razen pokritega kopališča zanimiv še odprt bazen, muzej ter Baza 20.

• Do danes ima v Dolenjskih Toplicah, ki so vas, osebne avtomobile, za osem privatnikov, razen tega pa ima precej prebivalcev še motorje in mopede. Lani ob takem času sta imela v Toplicah avtomobile le dva prebivalca. Razen tega so doble Toplice še dva televizorja: enega zdravilišče, drugi pa je privaten. Torej vsekakor tudi tu velja napredek!

• Vodovoda skupnost poslaga po Toplicah cevi, ki bodo širše kot dosegajoč. S tem bo rešil vprašanje dobave vode. Topličani pa potrebujejo tudi močnejši električni tok, zato že grade v vasi Obrh nov daljnovid, ki bo razbremenil toplice.

• Topliški muzej NOB, ki je oddelok Dolenjskega muzeja, je odprt vsako nedeljo. Zdraviliški gostje, izletniki in turisti si ga radi ogledajo. Muzej prikazuje delo in življenje Toplic ter bližnje okolice v NOB. Zaj je sedanj prostor premajhen, ta-

ko da ni mogoče razstaviti vsega materiala. Kljub temu prejema uprava še vedno nove dokumente in drugi material iz NOB.

• Kmetijska zadruga Dolenjske Toplice je imela pretekli mesec redni občni zbor. Na njem so ugotovili, da so lanski finančni plan, ki je znašal 104 milijone dinarjev, presegel, saj je bila realizacija KZ 108 milijon dinarjev, kredeni dohodki pa še skoraj tri milijone dinarjev. V preteklem letu je zgradila zadruga strojno, lopar kupilo nov traktor. Letos bodo začeli modernizirati pašnike v Podstenicah; nabavili so bodo tudi kombajn. Plan lanskot letne jesenske seteve zadruga ni izpolnil, medtem ko je spomladanski plan kooperacije dosegla V preteklem letu je KZ odkupi-

1. 42.000 l mleka (plan je bil 80.000 l), 466 prasicev, 84 goved za zakol, 70 glav plemenitke Živine, 150.000 kg krompirja itd. Lani so na področju zadruge

potrošili 100 vagonov gnojil, porabili pa bi jih moral najmanj 150 vagonov, prav toliko potrošnjo pa predvideva tudi letoski plan.

Kaj je novega na Uršnih selih

■ Kmetijska zadruga Uršna se je začela graditi leta 1959 zadržni dom, Dom je načrtovan kar so dodelkala sredstva. Do danes je vloženo v gradnjo okoli 11 milijonov dinarjev, dokončno urejena pa potrebujoče še 5 milijonov. Vendar tu ni vpleteta celotna dejavnost, saj so predvsem pri začetnih delih, kjer ni bilo treba strokovnega znanja – veliko prispevali s prostovoljnim delom člani vseh organizacij. Letos nameravajo zadržni dom končati. V njemu bodo gostinski prostori, dve družinski stanovanji, poletni lokal (je že od 1. januarja letos), dve samski stanovanji (eno je že gotovo), dvorana, pisanra Ge žej in trgovski lokal,

ki je tudi že gotov. Za pošto so včasih udarniško izkopali tudi 24 metri, vendar pa postavili prav telefonski drogov, medtem ko so mobilni napeljavci že zice placi. Prej se imeli v vase po možno podno.

Kmetijska zadruga ima tudi vzredilšče plemenitki Živine do dveh let starosti. V Blevu, kjer je prostora za 20 glav, jih je prvezanih zdaj 25. Vse so sivorjavne pasme in odkupljene od kmetov. Pet so jih že prodali v Grčijo. Hlev so odpril 1. marca letos.

■ Kmetije na področju KZ Uršnih se se vedno uskvarjajo s pridelovanjem vsega mogogeja, namesto da bi začeli rediti govedo in prasice ter se ukvarjati s sadjarjevo, kar bi jim prineslo večji korist. Zadrugi manjka kmetijske strokovnjake, ki bi ljudem to tolmačil in jim pri prehodu na povsem drugačen način proizvodnje pomagal in jim svetoval.

■ Gospodi Uršni se so pristojnimi delom obnovili gasilski dom. Popravili so predvsem strah in pod ter še nekateri drugi stvari. Lani so se prizavovali 30-letnico društva, so se izjavili tudi novi prapor. V društvu imajo 40 pionirjev-gasilcev, od katerih se 10 pripravlja na junijski zlet v Novem mestu.

MOKRONG: 21. in 22. V. ameriški film »Clovek za puško«.

NOVO MESTO – KRKA: Od 21. do 24. V. francoski film »Natalija«. Od 24. do 26. V. jugoslovanski film »V soboto zvezde«.

SEMINIC: 22. V. ameriški film »Glas divljin«.

SENOVAC: 21. in 22. V. jugoslovanski film »H-8«.

SEVNICA: 21. in 22. V. ameriški film »DALJNJI HORIZONTI«.

VIDEM – KRŠKO: 21. in 22. V. ameriški film »Obitojujem«, 23. in 26. V. francoski film »Natalija«.

ZUŽEMBERK: 22. V. jugoslovanski film »Osurnjen«.

KINO

CRNOMELJ: 20. in 22. V. ameriški barvni film »Vozovi na zahod«.

25. V. ameriški barvni film »Del-vi kroket«.

DOL. TOPLICE: 21. in 22. V. ameriški barvni film »Prisel je iz Laramja«, 23. in 26. V. nemški film »Dokler si z menom«.

KOSTANJEVICA: 22. V. ameriški barvni film »Davek na krutost«.

23. V. ameriški film »Jutri bom jokala«.

METLIKA: 21. in 22. V. ameriški film »Iskalci«, 25. V. jugoslovanski film »Edini izhod«.

MOKRONG: 21. in 22. V. ameriški film »Clovek za puško«.

NOVO MESTO – KRKA: Od 21. do 24. V. francoski film »Natalija«.

Od 24. do 26. V. jugoslovanski film »V soboto zvezde«.

SEMINIC: 22. V. ameriški film »Glas divljin«.

SENOVAC: 21. in 22. V. jugoslovanski film »H-8«.

SEVNICA: 21. in 22. V. ameriški film »DALJNJI HORIZONTI«.

VIDEM – KRŠKO: 21. in 22. V. ameriški film »Obitojujem«, 23. in 26. V. francoski film »Natalija«.

ZUŽEMBERK: 22. V. jugoslovanski film »Osurnjen«.

KRONIKA + NESREC

Pretekl teden so se izklopili v novomeški bolnišnici: Jože Zupančič, dijak osmiletka v Crnomlju, je padel in si poskodoval levo roko. Majda Vevec, hči Štefere iz Brestance, je padla 3.5 m visoko in si poskodovala levo nogo. Franc Skornik, sin kmetja s Župančičevim imenom iz Zaloge, je padel in si poskodoval glavo. Andrej Kralj, dijak osmiletka v Dobrovici, je padel in si poskodoval levo ramo. Darko Blažič, sin zidarja iz Stopič, je padel in si poskodoval desno roko. Danijel Badovinc, delavec iz Zaloge, je pri delu padel in si poskodoval desni kol.

GIBANJE PREBIVALSTVA

CRNOMELJ: April je bil rojen 1 deček in 2 deklica.

Poročili so se: Jože Stukelj, ručar in Pavlin Šmid, delavec v Dobrovici, Rafael Šmid, elektrikar in Dravograd. Prelie Štraka, oba iz Maribora. Anton Mihaelčič, delavec iz Apača, in Ljudmila Grahek, delavka z Rožancem. Mijo Hajdinjak, delavka iz Preloga, in Stanislav Agnic, delavka z Desnice. Branislav Milivojević, vodnik JLA, in Bahrija Šobič, gospodinja, oba iz Črnega.

Umrl so: Jurij Butala, kmet s Svetiščega vrha, star 60 let. Maria Klobucar, mati ženske, iz Verdina, star 57 let. Jože Kapš, dijak z Laz, star 20 let. Amalija Mežnaršič, gospodynja iz Irte vasi, star 60 let.

IZJAVOVODNE ŽENODRŽNIKE

Pretekl teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Jerman s Sel pri Otovcu – deklica, Albeta Luzar iz Grobelj – deklica, Alinka Lazar iz Dobrovici – deklica, Franc Grahek, delavček iz Petrove vasi, star 32 let. Marija Weiss, preuzetnikinja iz Luke pri Crnomlju – deklica, Ana Vrčić, Kramički iz Velike Kostanjevice, starica 55 let. Barbara Dragos, preuzetnikinja iz Gribelj, starica 55 let. Gabrijela Panjan, otrok iz Lokev, star 10 mesecev.

NOVO MESTO

V času od 9. do 16. maja je bilo rojenih 10 dečkov in 10 deklica.

Poročili so se: Stanislav Kosmrlj, delavec s Potovrha, in Karolina Anzlovar, mati ženske, iz Velike Kostanjevice, starica 32 let. Franc Kastelic, mizar iz Svetiščega vrha, in Matjaž Štrukelj, uslužbenec iz Smrečine. Jože Štrukelj, uslužbenec iz Gor. Kamenc, in Jasmina Pene, uslužbenec iz Dolnje vasi, Ivan Koradič, mizar z Dol. Težke vode, in Martina Ucman, delavka z Plemenberka. Marian Jazbinšek, strojodavca, in Doroteja Klanšek, uslužbenka, oba iz Brinje. Viktor Nahod, pleskar s Polja pri Ljubljani, in Rozalija Ucman, delavka iz Kranja.

TUDI GABER SLAVI

25. maja 1942 so partizani napadli italijanske postojanke in razrušili progo pri Velikem Gabru. V spomin na to dogodek so izbrali Gabrčani ta dan za svoj krajevni praznik.

POGLEJMO SE MALO PO GABRU

■ V osmletki dobre delata kmetijski in vrtnarski krožek v Sevnici. Informacije se doberi pri splošnem trgovskem podjetju Sevnica.

Prodamo nacionalizirane 4-sobno stanovanjske hiše v Crnomlju.

Pripravljena je za vsako obret. Po nujne uprave lista pod - 400.000,- (70-80).

Prodamo vinograd z zidanico in vso posodo – na Dvoru. Glavan, Jana, p. Dvor.

Prodamo otroško in belo železno posteljo. Naslov v upravi lista (576-60).

Buldožerite za delo z goseničarji sprejme takoj »Agrobovana« – Ljubljana, Črnomlja ul. 4.

Novice iz Metlike

Ureditev ceste skozi Metlico, ki so jo pričeli urejati 1. aprila letos, zadovoljivo napreduje, čeprav je dejavnost vrednega v letnih treh precej oviral terena dela. Vozisce samo pa povodov, poleg razširjenja na šest metrov, poleg tega pa bodo na območju strani ceste urejene novi parkiri.

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Tudi elektrofiksnički obor KO Skocjan je krepko zagrabil za doljnovečno pravno postojanko in razrušil progo pri Velikem Gabru. Spomin na ta dogodek so izbrali Gabrčani ta dan za svoj krajevni praznik.

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

■ Skocjanski poravnalni svet je imel že okoli 30 razprav. Pri tem mu je uspelo poravnati nad 20 sporov. Ljudje se največkrat tožijo zaradi motenja posesti (če pogleda kakšna krvava preveč požljivo na sosedov travnik, ki je že načrtal novi pozidovanje).

BOJ S KAČAMI

Bilo je pred kakimi štredesetimi leti. Minila je prva svetovna vojna, odprto pa je bilo vprašanje Koroske. Zbirali so se črni oblaki in niso obetali nič dobrega.

Deklica na gornji sliki je Claire Gordon iz Londona. Ima vsega 19 let in gotovo ste uganili, da je obetajoča filmska zvezda ali vsaj zvezdica... Nastopa v filmu »Kongas«, ki se ga pravkar začeli snemati v britanski metropoli

Tri iz domačih logov

SPODBUDA

Bilo je že za časa stare Jugoslavije. V Skočjanu pri Mokronugu so pričakovali prihod škofov. Vse se je pripravljalo, pa je moralno tudi učiteljstvo, hočeš nočes pripraviti solske otrokove za tan. Precej pred skočnjivim prihodom so učili otroke kako je treba kričati, ko bodo šli škofov nasproti. Učenje se je vrtno največ okrog besed: »Zivijo! Zivijo prevrezani go-spod škofovi!« in podobno.

Določenega dne so se znali med tistimi, ki so šli škofu nasproti, tudi šolski otroci u učitelj (to je bilo takrat obvezno). Ko se je škofov pričkal, se je začel otročji živž z načudnimi klici. Eden izmed dečkov pa ni nič kričal in učitelj, ki ga je opazil, ga je dregnil pod rebo: »Zakaj ne kriči? Boš kričal živijo, butec!« - Deček, tako lepo spodbujen in poučen, je začel takoj vptiti: »Zivijo butec!«

NE SMEJIMO SE NJIM

Zgodilo se je proti koncu leta 1959. V skočjanskem pre-

Javno in brez sramu

Zahodnonemški admiral Rugge je pred dnevi v ameriškem mestu Charleston osebno prevezel ameriški rušilec »Charles Ausburne«, ki bo v prihodnjih pih v sestavi nemške mornarice.

Ameriški tisk je objavil tudi sliko admiraleta pri podpisovanju dokumentov. Ob tej sliki je imel uniformo, okrog vrata pa »Ritterkreuz«, ki ga je prejel za svoje »zaloge« od Hitlerja. Kaže, da so nekateri ameriški krogi postali sila kratkovidni in »posabljivi«...

Kupon št. 8

Razumem, očka! Dobila bom kmalu brata. Kaj lahko povem te se mamic, ali pa bo to presečenje zanje?

4.

Ko so prišli do zaliva, so se pripravili, da je prostor za taborjenje res izvrsten. Grmičje, oljke in borovi so obkrožali ozko travnatno ravnino in ponujali prijetno senco. S plosčadi je peljala k morju stezica. Majhni valovi so se penili na peščenem obrežju in jih vabili.

»Najprej postavimo šotor,« je odločil Bojan. »Polščimo primerne drogove in razpniemo platno! Jure, napravil boj okrog šotorja proti vetru. Mišo, skopljaj jarek, da nas v dežu ne bo zalila voda! Tamle pod oljko sezidamo kuhinjo.«

»Najprej se okrepčajmo,« je predlagal Mišo in razvezal svoj nahrbnik.

Cudil sem se samemu sebi, da sem bil toliko pogumen in da me ni nobena pliča, ko so se zvijale okoli mene.

Gospodinja, ki je od daleč opazovala moje početje, se ni mogla načuditi, da sem odnesel zdravo kožo. Se danes se mi zdi kot da sanjam, kadar po-misljam na boj s kačami.

Ker je bila tedaj huda vročina in ker sem z vso močjo matljal po kačah, sem bil ves moker in znoven, pa tudi palica se je nekoliko skrjalala. Gospodinja je nadaljevala pot, jaz pa za njo, živiljajo neko pesem. Kmalu zasišim pred seboj čudno živiljano in sikanje in ko se ozrem, vidim, da se plazi za menoj precej kač, ki so se prej razdražene od udarcev umaknile v grmovje. Sikale so proti meni, a blizu si niso upale, ko so videle, da imam na ramu preklop, prav isto, s katero sem udarjal po njihovih hrbitih. Ozri sem se še pravčasno, sicer bi me prav gotovo napadle. Začel sem spet udrihati po njih in pobil še tiste, ki so ostale. Potem sem pospešil korak, da se z gospodinjo, ki je že drugič komaj premagala strah, z zamudo dosegala v vinograd, kjer so bili že v skrbih, da se nih kaj pripetilo.

Gospodar me je povabil v zidanico in mi natobli tistega od zida; tako smo proslavili kaj boj.

Od tistega časa ne grem nikam več brez police. Nekoč, ko sem še kot mlad fant s kolom potoval po dolini gradov in si ogledoval zanimivosti, sem neko nedeljsko jutro na cesti zagledal pred seboj dve veliki kači, ki sta se božali in dvigali glave. Ker nisem mogel kolosa tako hitro ustaviti, mi

delu je umrl prista jehovske sekte. Pokopali so ga po jehovskih obredih. Na pogreb je prišlo tudi nekaj somišljenikov - jehovev, več okoličanov pa je na pokopališče pripravljala radovednost. Ko so po obrednih pravilih položili v grob tudi pečeno kuro in vino v steklenicah, je nekatere razvedene nehotne posili smeh, saj si kaj takega v 20. stoletju res niso predstavljali. Eden izmed jehovskih prištavov pa se je obrnil k gledalcem in vprašal: »Ali se nam smeje?« Ta mu je hitro odvrnil: »O ne, vam pa že ne, smejemo se oslon...«

PASTIRJA

Se pred prvo svetovno vojno je prišel v Šmarje pri Novem mestu na dušnopastirsko službovanje J. P. Bil je nekaj časa kapelan, po smrti župnika Zamana pa je preuzezel njegovo dolžnost, v katero je spadal tudi skrb za jarovško posestvo. K sebi je vzel tudi brata Vencinja, ki v svojem življenju ni bil preveč nadružen za kakve druge stvari, pa je kar ostal pri bratu župniku za hlapca; kadar je bil čas zato, je pasel jarovško živino. Večkrat je gonil ljudem: »Janez je dušni, jaz pa že ne, smejemo se oslon...«

Zdaj je prepozno — na cesti sta ostali samo nemi priči: prevrneno kolo in osebni avtomobil. Kolesarji, ne pozabite: na cestah niste sami!

Pravilno in varno zavijanje na levo

- Ce nameravaš zaviti čez cesto na levo, poglej pravočasno pred zavijanjem nazaj, če je varno. Ce so za tabo hitrejša vozila ne tvegaj zavijanja, pusti jih, da te prehitijo...
- Ponovno poglej nazaj, če za tabo ni več vozil. Daj znak z levo roko in nato zapeči levo proti sredini ceste oziroma do sredine črte, če je na cesti.
- Med vožnjo nakazuj zavijanje z levo roko, zapeči do sredine vozišča. Ko pripelješ pred križišča zmanjšaj hitrost ali ustavi, daj prednost avtomobilu, ki prihaja z desne strani.
- Poglej na levo, poglej še na desno in tudi naprej, daj prednost avtomobilu, ki pripelje nasproti. Avtomobil, ki je pripelje za tabo, vozi naprej ob svoji desni strani in tebi ni nevaren.
- Pokaži zopek z roko zavijanje na levo in zapeči čez križišče oziroma čez cesto.
- Vozi v večjem loku (križišča ne rezati) tako, da prideš na skrajno desno stran druge ceste

5.

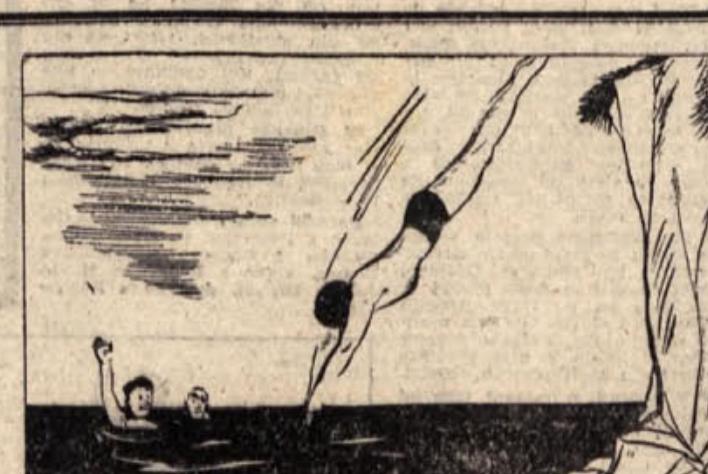
Okrepčali so se. Nato so se lotili dela. Jure je skladal kamne okrog šotorja. Mišo je kopal jarek. Bojan je našel pripraven drog in razdelil šotor.

Ni minilo pol ure, pa je bil šotor postavljen. Fante so shranili vanti prti. Zadovoljni so bili s svojim novim bivališčem.

»Notranjost šotorja uredimo pozneje,« je rekel Bojan. »Pojdimo se kopati!«

»Kuhinjo bom postavil sam,« je rekel Jure. »Kuhar sem jaz!«

»Uredimo si še prostor za sončenje,« je rekel Mišo. »Napravil bom tudi vodnjak. V zemljo bom zakopal našo pločevinasto ikatlo in nanosil vode.«

6.

Odpravili so se na obalo in posakali v morje. Voda je bila pri kraju plitva, nato je maglo prehajala v globino. Osvežili so se, očistili kos obrežja in si pripravili peseck za sončenje.

»Cudovit kraj,« je hvalil Mišo. »Kako bi krstili naš tabor?«

»Najlepše bi bilo, če bi mu rekli: Morska zvezda.«

»Uh, to je otroče,« je rekel Mišo. »Tako krstijo svoje kolonije navadno šolarji, ki gredo skupaj z učitelji na taborjenje.«

»Kaj predlaša?« je vprašal Bojan.

»Da vesta,« je kliknil Mišo. »naš tabor se bo imenoval Tabor morskih piratov.«

Ali poznate domače kraje?

Objavljamo deveto slikovno uganiko. Odgovorite nam na naslednji vprašanji:

1. KAJ PREDSTAVLJA OBRAVLJENA SLIKA?

2. KATERI SPORTNI OBJEKT SO LANI 22. AVGUSTA ODPRLI V TEM KRAJU?

Rešitev s kuponom vred nam pošljite najkasneje do torka, 24. maja 1960, v lev spodnji kot kuverte pa napišite: SLIKOVNA UGANKA.

Na 8. slikovno uganiko je prišlo največ pravilnih odgovorov iz Bele krajine, Novega mesta in tudi od drugod. Nekateri mladi reševalci se posibajo podpisati na rešitev, pa jih zaradi tega ne moremo upoštevati pri izrebanju. Tokrat je bil pravilen odgovor CRNOMELJ - 18. in 19. FEBRUARJA 1944 JE V TEM MESTU ZASEDAL SNOS (Slovenski narodnoosvobodilni svet).

Izrebeni so bili: 1. nagrada — 1000 din: Franc Fortun, 4. b razred osmiletke v Crnomelju; dve lepi knjigi pa posta prejela Anton Požek, Adleščki Štev. 29, in Marjan Somrak, Novo mesto, Dilančeva ulica 3.

Konec varšavskega géta

Iz dramatično napetega, vseskozi

z dokumenti podprtrega poročila o nürnbergskem procesu, ki je trajal od 20.

novembra 1945 do 1. oktobra 1946, objavljamo odlok iz druge knjige

»NÜRNBERŠKI PROCES«. V drugem

delu razgrinjajo pisca nacistične hudo-

delstva, med njimi satanske načrte o

fizičnem uničenju Slovanov in Židov.

Usoda, opisana v tem kraskem poglavju,

nas spominja na hrabro, obupno dejanje

Židov varšavskega géta, ki so se

18. aprila 1943 z orojem uprli svojim

mučiteljem. - Knjiga »NÜRNBERŠKI

PROCES« je izdal Zavod »BOREC« v

Ljubljani; napisala sta jo Nemca Joe

J. Heydecker in Johannes Leeb, preve-

del del Franz Raveljen.

Pri izrebljanju židovskega življa, ki ga je zapovedal Hitler, vodil pa Himmller, je bilo neko vmesno poglavje, ki se je utrnilo iz možgan Hermanna Göringa. Odkar so v nürnbergskem procesu prebrali dobesedni za-

pisnik, ki je bilo dokazano, da je Göring rekel

na zloglasni konferenci kristalne noči dne

12. novembra 1938:

»Ljubi Heydrich, saj se ne boste ugonobi-

bili zaradi tega, da bi v prav velikem merilu

prisli do posebnih židovskih četrti v mestih.

Te četrti je treba ustvariti.«

Reinhard Heydrich, ki je pozneje tako

zagnano vzel »dokončno rešitev« v svoje roke,

je takrat, leto dni pred začetkom vojne, še

nasprotno do nasprotna živiljka nekaj

zmagov, ki je prejel Hitlerjev

ukrep. - Prvi in poglaviti smotri nemški ukre-

po mora biti, da židovstvo stroglo ločimo

od ostalega prebivalstva. Stremeti je treba

za tem, da pri prevažanju v geto hkrati

ločimo ljudi po spolu. Getom lahko nudimo,

pod našim nadzorstvom, židovsko samoupravo

z židovsko redarsko službo. Meje med getom in zunanjim svetom pa mora stražiti policija.«

Eseski brigadni vodja Franz Stahlecker

je s skopimi besedami opisal v sistem

poročilo svoje dejavnosti — tajna državna

zadeva dne 15. oktobra 1941: »Razen orga-

niziranja in izvajanja eksekucijskih ukrepov

so stremeli takoj prve dni svojega delovanja k ustvarjanju getov v večjih mestih.«

To, čemur pravi Stahlecker »eksekucijski ukrepi«, je pojasnil neki drugi dokument, ki ga je predložil Walsh nürnbergskemu sodnemu senatu. Bilo je uradno poročilo, ki ga je napisal esesovski in policijski vodja za območje Galicije, esesovski polkovnik Franz Kitzmann: »Pri presejanju Judov v delovnem mestu četrtek je bilo postavljenih več pregradi v zapor, in kakor smo kar zbrali vse delomrzno in asocijalno judovsko svojstvo in z njim obdelki so takoj lahko streljati množice.«

Komaj je bil prvič pojavljeni smotrišček, so začeli posebne židovske četrti vsevsozobod na Vzhodu, v baltskih državah, vse tja do Rige, v Galiciji s središčem v Lvovu, za srednjim odsekom vzhodne fronte pa v Minsku in Smolensku. Sele ko so prodre sovjetske čete na jugovzhodu do Simferopola na Krimu, je bila začasna rešitev getov že presezena in morilski oddelki so takoj lahko streljati streljati množice.

Komaj je bil prvič pojavljeni smotrišček, so začeli posebne židovske četrti vsevsozobod na Vzhodu, v baltskih državah, vse tja do Rige, v Galiciji s središčem v Lvovu, za